

SP.★

LILIAN MARIJNISSEN:

'IN EEN
RECHTVAARDIG
LAND KIEZEN
WE NIET VOOR
HET GROTE GELD,
MAAR VOOR
MENSEN'

TIJD VOOR

★ RECHTVAARDIGHEID ★

SAMEN STAAN WE OP!

NAJAAR 2018

LILIAN MARIJNISSEN:

‘TIJD VOOR RECHTVAARDIGHEID’

Tien jaar na het begin van de crisis is het tijd voor rechtvaardigheid. Dat gaat over de ongelijke verdeling, maar zeker ook over hoe we met elkaar omgaan. SP-fractievoorzitter Lilian Marijnissen start een nieuw initiatief – een beweging voor iedereen die gelooft in rechtvaardigheid. ‘Ik wil dat mensen zien dat er perspectief is, dat fundamentele verandering wel mogelijk is.’

› **Rechtvaardigheid is een groot thema. Heb je een voorbeeld?**

‘Er zijn veel voorbeelden. Is het rechtvaardig dat multinationals miljarden cadeau krijgen, terwijl zorgverleners, agenten en leraren moeten vechten voor een beetje waardering? Is het rechtvaardig dat het eigen risico blijft stijgen, terwijl zorgverzekeraars miljarden reserves hebben? Is het rechtvaardig dat de grootste bedrijven ons land vervuilen en u de rekening daarvoor moet betalen? Een tijdje terug stapte ik op Rotterdamse metrolijn B, halte Delfshaven. Er stapte ook een meisje met een roze jas in, een jaar of vijf oud. Bij de halte acht minuten verderop, Kralingen, stapte ze uit. Ik realiseerde me: de gemiddelde levensverwachting van mensen in Delfshaven, met behoorlijk wat lage inkomens, is vier jaar korter dan die van de mensen in Kralingen, met hogere inkomens, acht minuten verderop. Dit meisje staat al op achterstand zonder dat ze zelfstandig één keuze heeft gemaakt. Dat is toch niet rechtvaardig?’

› **Waarom raakt je dat?**

‘Ik kan heel slecht tegen onrecht. Ik weet nog – ik was een jaar of twaalf – dat de bel ging en er een meneer voor de deur stond bij ons thuis. Hij had zijn fiets geparkeerd tegen het tuinhekje.

Hij vroeg naar mijn vader, die er niet was. Dus toen vertelde hij zijn verhaal aan mij. Het ging erover dat hij zijn baan dreigde te verliezen, en daardoor ook zijn huis. Maar hij was hiervoor uit Drenthe komen fietsen. Naar Oss, waar ik woonde. Dat maakte toen zo veel indruk op mij. Sowieso al dat een onbekende volwassen man je zo’n verdrietig verhaal staat te vertellen. Maar dat iemand tweehonderd kilometer komt fietsen om mijn vader te spreken, die hij natuurlijk helemaal niet persoonlijk kent! Dat toont aan de ene kant in wat voor rotsituatie deze meneer zat, maar toch ook: de hoop die hij had. De hoop dat de SP voor verandering kan zorgen.’

‘Mensen vragen geen gouden bergen maar een fatsoenlijk bestaan’

› **Was dat een vormend moment?**

‘Dit is maar één voorbeeldje; de telefoon ging bij ons de hele dag. E-mail kenden we toen nog niet en wij stonden gewoon in het telefoonboek. Mensen die in de schulden kwamen omdat ze ziek waren, kinderen die uitgezet dreigden te worden naar een onveilig land terwijl ze hier al weet ik hoe lang woonden. De rode draad is dat al die mensen geen gouden bergen vroegen. Ze vroegen een fatsoenlijk bestaan. Ik vind het toch altijd weer indrukwekkend, nu ook nog. Mensen hebben de hoop dat wij, de SP, dingen samen met hen kunnen veranderen. Dat is waar politiek over moet gaan. Dat je de hoop hebt dat het morgen beter is dan vandaag.’

› **Het gaat toch beter? Je leest overal dat de crisis voorbij is.**

‘Voorbij voor wie? De crisis brak tien jaar geleden uit. Nu wordt er in Den Haag volop gejubeld dat de crisis voorbij is, dat het fantastisch gaat. Voor de aandeelhouders is dat waar. En voor een klein deel van de mensen ook. Maar heel veel mensen merken er nog niets van. Mensen moeten nog steeds na hun vijftiengstigste doorwerken en denken: hoe ga ik dit volhouden? Thuiszorgers moeten nog steeds werken voor een te laag salaris. Een betaalbaar

foto en coverfoto Govert de Roos

‘De financiële crisis is gebruikt om in een nog hoger tempo VVD-ideeën door te drukken’

huis is steeds moeilijker te vinden. Ik merk dan ook dat dat gejubel in Den Haag mensen heel boos maakt. Terecht.’

› Maar het is toch fijn dat de economie weer groeit?

‘Natuurlijk, en dat is mooi. Alleen: niet iedereen profiteert daarvan en daardoor nemen de

verschillen toe. En dat is het grote probleem. Deze zomer werd bekend dat het afschaffen van de dividendbelasting, het cadeautje voor buitenlandse aandeelhouders, niet 1,4 maar mogelijk zelfs 2 miljard euro per jaar gaat kosten. Tegelijk weten we dat mensen al veertig jaar niet méér te besteden krijgen. Terwijl de winsten van bedrijven zijn toe-

genomen en ze steeds minder belasting zijn gaan betalen. Hoe dit kan? Een al jarenlang dominante VVD-agenda. Die zijn er vooral voor de rijkste en machtigste tien procent.’

› Gaat het alleen om de verdeling van het geld?

‘Dat is het juist: ik wil het ook hebben over wat dit voor de samenleving heeft betekend. Dat de

KLIMAATRECHTVAARDIGHEID

De SP staat pal voor een beter milieu.

‘Klimaatverandering is een probleem dat we zeker moeten aanpakken’, stelt SP-Tweede Kamerlid Sandra Beckerman onomwonden. ‘Maar de manier waarop het huidige kabinet dat doet, is onrechtvaardig. Het maakt de rijken rijker en de armen armer. Het werkt ook niet: de uitstoot neemt al jaren alleen maar toe.’

Bedrijven betalen 2,8 miljard euro per jaar minder dan dat ze vervuilen. Mensen juist 1,8 miljard te veel. Beckerman: ‘De meest vervuilende bedrijven, zoals Shell, worden gepamperd en gewone huishoudens betalen de rekening.’

Nep-oplossingen als een 75 procent hogere gasprijs en een exploderende energierekening wijst de SP af. ‘Je ziet nu dat veel mensen zich tegen verduurzaming keren, omdat het ze niets oplevert. Ze moeten alleen maar betalen en hebben echt geen tienduizenden euro’s op de plank liggen om hun huis te verduurzamen.’

Energie in eigen hand

Beckerman: ‘Wat wij voorstellen, is klimaatrechtvaardigheid. Nu komt het geld dat de overheid

uitgeeft aan verduurzaming vooral terecht bij de rijkste groepen in onze samenleving. Wij willen dat ook de lagere en middeninkomens ervan gaan profiteren. De overheid zou grootschalige programma’s op moeten zetten om huizen te verduurzamen. Dan willen mensen echt wel meedoen. Zeker als ze goedkope energie hebben, omdat ze het in eigen hand houden. Er zijn al veel goede voorbeelden van mensen die hun eigen energiecoöperatie hebben opgericht.’

Beckerman steunt de Groningers in hun strijd tegen de gaswinning. Helaas wordt nu elders in Nederland gaswinning onderzocht; van gaswinning in het Groene Hart tot zelfs *fracking* (gaswinning met chemicaliën en explosies) in Waalwijk.

‘We hebben in Groningen gezien hoe groot de ramp kan zijn van gaswinning. Die ramp moeten we niet verplaatsen, maar stoppen!’

De SP vergeet ook de werknemers niet: ‘Zet lokale midden- en kleinbedrijven in voor de omschakeling en zorg voor goede scholingsmogelijkheden, zowel voor jongeren als voor werknemers van kolencentrales wier baan op de tocht staat.’

Sandra Beckerman in actie tegen Shell.

foto's Floor Mertens / Wiebe Kiestra

SP aan de kant van bijvoorbeeld de zorgmedewerkers, leraren en schoonmakers staat, weten mensen wel. Dat blijven we ook, want dat is hard nodig. Maar een laag dieper: wat doet zo een crisis met de staat van onze samenleving?

› **Oké, wat doet de crisis met de staat van onze samenleving?**

‘Zekerheden zijn weggefallen, mensen zijn daardoor noodgedwongen meer op zichzelf aangewezen en verliezen daardoor het vertrouwen in een betere toekomst. Neem nou de sociale werkbedrijven. Die moesten eerst geprivatiseerd worden, vermarkt, en toen moesten ze op slot. De mensen die daar werkten, zouden in gewone bedrijven aan de slag moeten. Eerst hadden veel mensen een beschermde plek waar ze konden werken, nu zitten ruim 100.000 mensen met een beperking zonder baan thuis. Vergelijk dat eens met het speciaal onderwijs: In mijn woonplaats Oss heb ik mij samen met ouders, leraren en leerlingen ingezet voor het behoud van een goede speciale school zodat kinderen de extra hulp en ondersteuning krijgen ze nodig hebben. Maar ook hier wordt geredeneerd: “Het is beter voor de kinderen dat ze naar een reguliere school gaan; zoals het voor de arbeidsgehandicapten beter is als ze in de reguliere bedrijven werken.” Dus, je raadt het: speciale scholen dicht. Het is beter voor je als je zo lang mogelijk zelfstandig thuis woont als je ouder wordt, dus: verzorgingshuizen dicht. Voor sommigen klopt dat, maar voor een heel groot deel ook niet. Het is een tekentafel-werkelijkheid van de gevestigde orde die niet weet hoe het leven voor veel mensen is.’

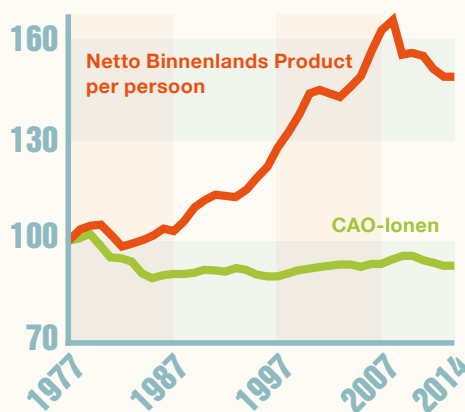
› **Wat heeft de crisis daarmee te maken?**

‘Onder het mom van de crisis zijn de verzorgingshuizen, veel speciale scholen, de sociale werkbedrijven op slot gegaan. Dat is verkocht met een verhaal dat het voor iedereen beter zou zijn. Maar als je even gaat praten met een docent van het speciaal onderwijs, dan legt die je in een paar minuten uit dat een kind behoefte heeft aan stabiliteit, aan een vast gezicht voor

Lilian Marijnissen op popfestival Lowlands: ‘Politiek moet over hoop gaan – de hoop dat het morgen beter kan zijn dan vandaag.’

ECONOMIE GROEIT, LONEN DALEN

In de grafiek is te zien hoe het NBP per persoon (hoeveel we gemiddeld in Nederland verdienen) sinds 1977 met de helft steeg. **De cao-lonen daalden in diezelfde tijd...** Niet gek dus dat de rijken steeds rijker werden!

indexcijfers 1977=100, inclusief inflatie, data CBS, bewerking Wetenschappelijk Bureau SP

de klas. Niet elk uur een ander, zoals meestal op de middelbare school. Dat trekken die kinderen niet. Hetzelfde voor verzorgingshuizen; ga met familie en verzorgers praten. Dan hoor je: allemaal leuk en wel, maar oma zit wel eenzaam thuis, want op de thuiszorg is ook flink bezuinigd. Sociale werkbedrijven idem dito: mensen zitten nu thuis terwijl ze graag willen werken. Dat heeft de crisis met de samenleving gedaan: dat wat van ons allemaal is, de publieke zaak, is verwaarloosd.’

› **Dat geldt niet alleen voor mensen die extra zorg nodig hebben.**

‘Dat zie je aan de doorgeslagen flexibilisering. Een hele generatie jonge mensen – iedereen die na mij komt zo’n beetje, ik ben 33 – groeit op met het nieuwe normaal van permanente onzekerheid. De helft van de jongeren heeft een onzeker contract. Wat doet het met je, als je je collega’s als concurrent moet zien, als je aan het begin van de maand niet weet of je aan het eind van de maand genoeg hebt? Het aantal burn-outs onder jongeren is super hoog. Mensen willen in een samenleving wonen waar we oog voor hebben voor elkaar. Mensen willen

‘Echte vrijheid begint met zekerheid’

dat, ook als ze niet zelf zorg nodig hebben, arbeidsgehandicapt zijn of een onzeker contract hebben.’

› Die flexibilisering wordt ingevoerd onder het mom van vrijheid.

‘Ja, maar dit gaat ook over vrijheid. Echte vrijheid begint met sociaal-economische zekerheid. Vrijheid is keuzes kunnen maken in je leven omdat je een bepaalde mate van zekerheid van bestaan hebt. En omdat je zeggenschap hebt over je leven. Als mensen zien dat bij degenen die hen vertegenwoordigen de moraal weg is – als ze zien dat die vooral goed voor zichzelf en voor de rijkste 10 procent

zorgen – dan verliezen mensen het vertrouwen in het politieke systeem. Mensen hebben nu het gevoel dat de overheid helemaal niet aan hun kant staat. Dat uit zich in steeds lagere opkomstcijfers tijdens verkiezingen. Neem Rotterdam bijvoorbeeld, daar gaat in de armste wijken minder dan een kwart van de mensen stemmen – in de rijkste wijken gaat meer dan driekwart. Met als gevolg dat de politiek steeds meer alleen de mensen vertegenwoordigt die het toch al goed hebben. Dat mogen we niet accepteren.’

NATIONAAL ZORGFONDS

De macht van de zorgverzekeraars reikt steeds verder. Zij nemen steeds grotere risico's met de veiligheid en gezondheid van mensen. ‘Schaf de zorgverzekeraars af en zet één Nationaal ZorgFonds op’, bepleit SP-Kamerlid Maarten Hijink. Zonder eigen risico natuurlijk.

Deze zomer maakte zorgverzekeraar Menzis bekend behandelingen voor depressie en angst te gaan vergoeden op basis van resultaat. Artsen, patiënten en wetenschappers trokken aan de bel: dat kan helemaal niet. SP-Tweede Kamerlid Maarten Hijink: ‘Als je betaling afhankelijk maakt van het resultaat van de behandeling, dan wordt

het financieel interessant om de makkelijkste patiënten te behandelen en de zware gevallen links te laten liggen. Mensen die zware zorg nodig hebben lopen het risico nergens meer aangenomen te worden.’

Het is niet alleen Menzis. De zorgverzekeraars bepalen steeds meer wie welke zorg krijgt. Alles om de kosten te drukken. Hijink: ‘Ook wij als SP bepleiten goede controle op de zorguitgaven. Maar dan moet je **het vertrouwen teruggeven aan de zorgprofessionals**, zodat de onnodige bureaucratie verdwijnt. En ervoor zorgen dat zorgverleners onderling kunnen samenwerken.’ Géén concurrentie, wel samenwerken. Geen winsten voor zorgverzekeraars, geen overstapcircus met miljoenen aan zorggeld verslindende reclamecampagnes. Tijd voor een Nationaal ZorgFonds!

NATIONAALZORGFONDS.NL

Anderhalf jaar geleden kwamen zo'n 10.000 mensen naar Den Haag om hun steun voor het Nationaal ZorgFonds kracht bij te zetten.

foto's Wiebe Kiestra / Rob Nelisse

GEZOND EN BETAALBAAR WONEN

› Want?

'Mensen raken zo de hoop op verandering kwijt. Het past in de ieder-voor-zich-gedachte. Toenemende individualisering, commercialisering, flexibilisering: allemaal uitwassen van die gedachte. De financiële crisis is gebruikt om in een nog hoger tempo VVD-ideeën door te drukken. Daardoor is een soort gelatenheid ontstaan, acceptatie. De gedachte dat er geen alternatief is. Er werd vóór de crisis al veel bezuinigd. Toen kwam de crisis en dat was een reden om nog harder te bezuinigen. En nu de crisis voorbij is gaan we... bezuinigen. Altijd bezuinigen dus. Op de samenleving dan, niet op de multinationals en de aandeelhouders natuurlijk...'

› Wat is er nodig om dat te doorbreken?

'Dat we samenkomen en verandering afdwingen. We zullen het niet cadeau krijgen. In mijn politiek bewuste leven is er nauwelijks substantiële verbetering geweest in sociale zekerheid. Ik kan geen echte fundamentele uitbreiding noemen van onze verzorgingsstaat. Onze generatie heeft geprotesteerd tegen het schuldenstelsel, tegen de onzekere contracten, tegen ontslagen in de zorg. Tegen de achteruitgang dus! We hebben nooit méér geëist, nooit fundamentele vooruitgang bevochten in plaats van de zoveelste verslechtering proberen tegen te houden. Maar wereldwijd zie je wel dat bijvoorbeeld jongeren zitten te wachten op een écht alternatief. De tijd is daar rijp voor. Als we dat organiseren, zal de gevestigde orde ons keihard aanvallen en bestrijden. Het zij zo. We gaan het toch doen.'

› Rechtvaardigheid organiseren dus?

'Ja. Het is tijd voor rechtvaardigheid. De SP is er klaar voor. Wij weten mensen te organiseren – denk aan onze strijd voor fatsoenlijke huurwoningen of goede zorg. Wij weten wat er nodig is om mensen bij elkaar te brengen en verbeteringen af te dwingen. Overal in het land trekt de SP op met mensen die zich organiseren, en met succes. Dat is inspirerend; we moeten die verhalen vertellen. Ik wil dat mensen zien en voelen dat er perspectief is, dat een rechtvaardige wereld mogelijk is.' •

De SP wil dat iedereen in levendige buurten met betaalbare, kwalitatief goede huizen kan wonen. In de Tweede Kamer doet de partij goed werk. Maar ook in de buurten zelf weet de SP het verschil te maken. Samen met de bewoners.

'In Groningen organiseert de SP met bewoners uit veertien buurten acties', vertelt Jimmy Dijk, SP-fractievoorzitter in die stad. 'Het begon met huurders uit de wijk Selwerd, die woonden in huizen met slaapkamers die vol schimmel, vocht en tocht zaten. Met de huurders organiseerden we buurtbijeenkomsten en gingen we tot actie over. Uiteindelijk dwongen de huurders verbeteringen van hun woningen af bij de corporaties en de gemeenteraad.' Er ontstond een sneeuwbaaleffect in de stad: 'We hielden sloop van de Westindischekade tegen en dwongen isolatie, ventilatie en centrale verwarming af, zonder huurverhoging. In Selwerd werden de hoogste huren verlaagd en in Vinkhuizen worden de woningen gerenoveerd.'

Huurders moeten het voor het zeggen hebben

Maar het gaat verder dan dat, benadrukt Jimmy Dijk: 'Huurders moeten

In het hele land zet de SP zich in voor de belangen van huurders.

foto's archief SP

het voor het zeggen hebben als het gaat over de hoogte van de huren, onderhoud en renovatie, sloop en nieuwbouw, verkoop of liberalisatie. Zij brengen de huren op. De SP richtte met een paar honderd huurders een onafhankelijk Groninger Huurdersverbond op. Niet een belangenclub die met corporaties afspraken maakt over jaarplannen en begrotingen. Maar een bond, die huurders organiseert en echte verbeteringen afdwingt voor mensen.'

'Niet vragen of er alsjeblieft een likje verf over de kozijnen mag. Nee, zeggenschap over onze eigen woningen afdwingen omdat huurders betalen en willen bepalen.'

Meld schimmel en ander achterstallig onderhoud: [SP.NL/SCHIMMELALARM](https://www.sp.nl/schimmelalarm)

'Mensen willen een samenleving waar we oog hebben voor elkaar'

KIES VOOR RECHTVAARDIGHEID

We staan voor een fundamentele keuze. Blijven de macht en rijkdom in handen van de rijkste 10 procent of kiezen we voor een land waar de 90 procent het voor het zeggen heeft?

Wij kiezen voor verandering. Voor een rechtvaardig land waar niet de belangen van multinationals voorop staan maar van mensen. Het is tijd voor rechtvaardigheid.

Voor echte verandering kunnen we alleen samen zorgen. Dus doe nu met ons mee!

Lilian Marijnissen
Fractievoorzitter SP

foto Rob Nelisse

STA OP EN SLUIT JE AAN!

Voor iedereen die gelooft dat ons land rechtvaardiger moet: sluit je aan bij de nieuwe beweging van Lilian Marijnissen en ontvang een gratis welkomspakket.

IK WIL LID WORDEN VAN DE SP

Stuur deze bon in een envelop zonder postzegel op naar: SP, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort

ZOkrant 09 2018

TIJDVOORRECHTVAARDIGHEID.NL